

Examenul național de bacalaureat 2025
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

Varianta 2

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÉTEL

(30 punct)

Olvassa el a következő költeményt, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Csokonai Vitéz Mihály: Az álom leírása

*Mindennél jobb hír vagy, óh, te édes estve,
Nyúgodalom képe melybe van lefestve!
Édes szenderedést mert ez mutogatja,
Mély álom szelével a bajt elmúlasztja.
E' pihenteti meg a törődött testet,
Az ember képére új életet festet,
Mert fáradtság miatt bár halálra szálltak,
De álom vitézi azok ellen álltak.
Akik egész napot nyughatatlansággal,
Testeket gyötörök a sok fáradtsággal,
S ha munkájok után testek kezd lankadni,
Oly orvos az álom, mely erőt tud adni.
Akire szunnyasztó mákját bőven ejti,
Fáradtsága terhét az könnyen felejt;
Akiknek szíveket a bú általjárta,
Az öröm reményét már tőle elzárta,
Csupán álom által tér meg minden vére,
Kívánt nyugvás után tér meg erejére*
(1785–1787)

1. Mutassa be a cím és szöveg viszonyát! 2 pont
2. Nevezze meg a versbeszéd jellemzőit! 2 pont
3. Sorolja fel a mű leíró költeményre utaló jellemzőit! Igazolja kijelentését a versből vett példákkal! 4 pont
4. Értelmezze az „*orvos az álom*” költői képet! 4 pont
5. Írjon ki a versből két költői képet, nevezze meg, és értelmezze őket! 6 pont
6. A versben az álom, az álmodás értéktelített állapot. Hogyan igazolja ezt a költemény témája? 4 pont
7. Milyen a vers hangulata? Indokolja válaszát a versből vett példákkal! 4 pont
Pontot ér a helyes fogalom- és nyelvhasználat és a helyesírás 4 pont
A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

II. TÉTEL

(30 punct)

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Olyan gazdag Janovics Jenő életműve – amelynek nagyon is be kellene kerülnie a köztudatba –, hogy nemcsak színházi előadásnak, hanem filmnek is kellene születnie róla – hangzott el a Kolozsvári Állami Magyar Színház legújabb, ifj. Vidnyánszky Attila rendezte előadásának beharangozó sajtótájékoztatóján.

*Mintegy folytatása az ifj. Vidnyánszky Attila és Vecsei H. Miklós alkotópáros korábbi kolozsvári előadásának, a Bartók Béla és Kodály Zoltán alakja köré épülő, 2022-ben bemutatott Ifjú barbárok*nak a most bemutatandó, Janovics című produkció – hangzott el a Kolozsvári Állami Magyar Színházban hétfőn tartott sajtótájékoztatón. A stúdiótermi előadásról – amelynek szerdán tartják a hivatalos bemutatóját – ifj. Vidnyánszky Attila rendező, Mester Dávid zeneszerző, Németh Nikolett dramaturg, Vecsei H. Miklós, akivel közösen jegyzik az előadás szövegkönyvét, továbbá a szereposztás tagjai vettek részt. A színészként, színházigazgatóként, filmrendezőként, forgatókönyvíróként, filmproducerként, az erdélyi magyar kultúra megkerülhetetlen személyiségeként, a modern színházcsinálás úttörőjeként számon tartott Janovics Jenőről (1872 – 1945) szól a különlegesnek ígérkező produkció.

Visky András, a színház művészeti igazgatója kérdezte az alkotókat az előadás próbafolyamatáról, a rendező sajátos módszeréről, az előadás kulisszatitkairól. A színészként és rendezőként egyaránt alkotó ifj. Vidnyánszky Attila elmondta, hogy pár éve kezébe került fénymásolatban Janovics naplója, ebből kiindulva egy táncszínházi előadást készítettek Vecsei H. Miklóssal.

Vecsei H. Miklós arról beszélt, hogy úgy érezte, hogy Janovics életrajzának drámai ereje van, és a rendelkezésre álló forrásanyagok ismeretében megtalálták, hogy mitől volt nagy ember: a váratlan döntései miatt. „Két világháborún keresztül hitt nemcsak a színház szükségességében, hanem abban is, hogy a színház maga létfenntartó intézmény”.

Németh Nikolett, Vecsei szerzőtársa elmondta, a Janovicstól származó és a róla írt szövegeket is figyelembe vették, naplót, visszaemlékezéseket, róla írt könyveket, filmes munkásságát. „Szerencsére nem nehezedett ránk az a teher, hogy elmeséljük az életrajzot, sokkal inkább életének fontos döntéseit, találkozásait közelítettük meg. Például egy Ady Endrével való fiktív találkozást – ugyanis azt lehet tudni, hogy személyesen nem találkoztak, viszont Janovics Ady-rajongó volt”.

A Janovics alakját megformáló Bács Miklós kiemelte, hogy sem a magyar, sem a román közösség számára nem könnyű témát meglátása szerint sikerült úgy tálniuk, hogy azokat az elementáris kérdéseket tegyék fel, miszerint mi a színház és miért is van szükség rá egyáltalán.

Ifj. Vidnyánszky Attila arra is kitért, hogy Janovics filmes munkássága nem kerül hangsúlyosan előtérbe az előadásban, úgy döntöttek, hogy elsősorban naplója legyen a kiindulópont. „Határozottan úgy gondolom, életrajzi filmet kellene forgatni róla, azért is, hogy alakja életet öntsön a magyar színjátszásba és filmezésbe” – mondta a rendező. Hozzátette, az egyszerre formabontó alkotó és távolságtartó úriember Janovics Jenő belső vívódásai, belső történései most is titokzatosak számára, és mindaz, ami ezekből kiviláglik, sokkal izgalmasabb, mint ami az életrajzon keresztül megtudható róla.

(a kronikaonline.ro cikke alapján)

1. Fogalmazza meg egy mondatban a szöveg témáját! 2 pont
2. Írjon ki a szövegből 3 információt Janovics Jenőről! 3 pont
3. Társítsa a következő kijelentéseket a személyekkel, akikre vonatkoznak! Írjon át a vizsgalpra minden helyes társítást!

Kijelentések:

Személyek:

1) Közli, hogy az előadás jelenetei között van Janovics Jenő és Ady Endre fiktív találkozása is.	a. Visky András
2) Szerinte az előadás témája sem a magyar, sem a román közönség számára nem könnyű.	b. Vecsei H. Miklós
3) Úgy értékeli, Janovics Jenő „Két világháborún keresztül hitt nemcsak a színház szükségességében, hanem abban is, hogy a színház maga létfenntartó intézmény”.	c. Németh Nikolett
4) Az előadás próbafolyamatáról, a rendező sajátos módszeréről, az előadás kulisszatitkairól kérdezte az alkotókat a sajtótájékoztatón.	d. Bács Miklós
5) Ifj. Vidnyánszky Attila szerzőtársa, akivel együtt a második előadást mutatják be Kolozsváron.	

5 pont

4. Értelmezze a következő szavakat/kifejezéseket!

be kellene kerülnie a köztudatba; filmnek kellene születnie róla; közösen jegyzik az előadás szövegkönyvét; különlegesnek ígérkező produkció

4 pont

5. Írjon ki a szövegből 3 olyan okot, ami miatt Janovics naplója izgalmas forrás volt Vécsey H. Miklós és ifj. Vidnyánszky Attila számára! 3 pont
6. Mi történt a Kolozsvári Magyar Színház sajtótájékoztatóján? Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
- a. Az előadás rendezője a riporternek nyilatkozott a színészek munkájáról.
  - b. Az előadás alkotói művészi koncepciójukról vallottak, a beszélgetést Visky András moderálta.
  - c. Visky András számonkérte az alkotókon a Janovics-napló feldolgozását.
  - d. A színészek Janovics munkásságáról tettek vallomást a színház művészeti igazgatójának. 2 pont
7. Milyen következtetésre jutnak a sajtótájékoztató résztvevői Janovics életművével kapcsolatban? Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
- a. Arra, hogy naplóját könyv formájában kellene kiadni.
  - b. Arra, hogy az előadásban a naplót mindenképpen ki kell egészíteni a filmes tevékenységével.
  - c. Arra, hogy az előadás célja az kell, hogy legyen, hogy bemutassák az életrajzát.
  - d. Arra, hogy az életmű érdemes lenne arra, hogy filmet forgassanak belőle. 2 pont
8. Igazak (I) vagy hamisak (H) a következő kijelentések? Írja át a vizsgalapra a kijelentések betűjelét és az I vagy H jelölést!
- A sajtótájékoztató célja az volt, hogy
- a. bemutatkozzon a Janovics életrajzát író szerzőpáros és csapata.
  - b. reklámozza a Janovicsról készülő új magyar filmet.
  - c. népszerűsítse a Kolozsvári Állami Magyar Színház *Janovics* című előadását.
  - d. bemutassák a nemrég előkerült Janovics-napló eredeti kéziratát. 4 pont
9. Milyen stílusréteg sajátosságait ismeri fel a szövegben? Indokolja válaszát legalább két jellemző megnevezésével, és adjon ezekre példát a szövegből! 5 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben *Házasságtörténetek az irodalomban* címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi értelmezési szempontokat!

- 1. a választott alkotás műfaji sajátosságai 2 pont
- 2. a házastársi viszony jellege (pl. szerető/gondoskodó, hierarchikus, konfliktusos, elhidegült stb.) és annak háttere, a viszony okai (pl. társadalmi, környezeti, személyiségi) 4 pont
- 3. a feleség és a férj jellemrajza, a hősteremtés eljárásai 4 pont
- 4. a társadalmi elvárások szerepe a házastársak viszonyában 4 pont
- 5. a szereplők által közvetített értékek, értékrend(ek) 4 pont

Pontot ér a témának megfelelő szövegválasztás (a szerző helyes megnevezése – 1 pont, a cím helyes formája – 1 pont; a téma szempontjából releváns mű választása – 2 pont) és az értekezés megfogalmazási módja (logikus gondolatmenet, szövegkohézió – 2 pont, helyes fogalom- és nyelvhasználat – 2 pont, helyesírás – 2 pont, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása – 2 pont) 12 pont